

Université József Attila, Szeged
Département d'Études Françaises
Dictionnaire français-hongrois
(novembre 1994)

DEV-DIM/D 8

EQV 449

TRD 371

820

VDT 235

Rédaction : M. Pálffy
Saisie : M. Pálffy
Lecture : J.-M. Filippi
Relecture : Équipe de Paris (mai 1994)

dévaler (1) I *v tr (courir)* lerohan vmin: il a dévalé l'escalier quatre à quatre négyesével rohant le a lépcsőn II *v intr (tomber)* lezuhan: il a dévalé dans les escaliers et s'est cassé le bras lezuhan a lépcsőn és eltörte a karját; rochers qui dévalent de la montagne a hegyoldalról lezuhanó sziklák

dévaliser (1) *v tr* kirabol/kifoszt vkit/vmit: ~ un magasin *fig aussi* kifoszt egy üzletet; ~ le réfrigérateur/*fig* kifosztja a hűtőszekrényt <mindent megeszik, ami (csak) a hűtőszekrényben van>

dévalorisation *nf* 1 (*action*) értékcsökkentés 2 (*résultat*) értékcsökkenés; értékvesztés

dévaloriser (1) I *v tr (marchandise)* (árut) leértékel; vminek az értékét csökkenti II *v pron (marchandise)* (áru) se ~ csökken az értéke/értékét veszti; leértékelődik

dévaluation *nf* Fin 1 (*action*) leértékelés; devalváció/devalválás 2 (*résultat*) leértékelődés; devalválódás

dévaluer (1) I *v tr* Fin leértékel; devalvál II *v pron* se ~ leértékelődik; devalválódik

devancement *nm* ~ d'une échéance Fin (ki) fizetés lejárat előtti teljesítése

devancer (3) *v tr* 1 *fig aussi* megelőz vkit: il m'a devancé au carrefour megelőzött/elém vágott az útkereszteződésben; il m'a devancé de 3 minutes/points 3 perccel/ponttal megelőzött; j'allais le faire, mais il m'a devancé épp meg akartam (ezt) csinálni, de (ő) megelőzött; ~ son siècle *soutenu* megelőzi a korát; ~ la date d'un paiement fizetés időpontját előrébb hozza 2 vki előtt halad 3 *fig* elébe megy vminek; elejét veszi vminek: ~ les désirs de qn előre teljesíti vkinek a vágyait; il a devancé toutes les objections minden ellenkezésnek elejét vette; ~ l'appel Mil a behívót meg sem várva bevonul

devant I *prép* 1 *fig aussi* előtt; vmivel szemben: ma voiture est là, ~ la maison itt van a kocsim a ház előtt; (droit) ~ nous se dressait la muraille előttünk/szemben velünk magasodott a fal; il est passé ~ moi sans me voir előttem ment el anélkül, hogy látott volna; il est loin ~ nous jóval előttünk van; s'incliner ~ qn meghajol vki előtt; comparaître ~ le tribunal megjelenik a bíróság előtt; ne dis pas cela ~ les enfants ne mondj ilyet a gyerekek előtt; cela s'est passé juste ~ nous a szemünk előtt/láttára történt; il a tout l'avenir ~ lui előtte a jövő; avoir du temps/de l'argent ~ soi van ráérős ideje/tartalék pénze; rester ferme ~ le danger határozottan néz szembe a veszéllyel; il ne sut quelle attitude prendre ~ ces faits nem tudta, hogy ezekkel a tényekkel szemben milyen magatartást vegyen föl; tous égaux ~ la loi mindannyian egyenlők a törvény előtt 2 (*mouvement*) elé: passe ~ moi si tu es pressé gyere elé, ha sietsz; regarde ~ toi nézz magad elé; allez droit ~ vous, vous trouverez la maison menjen csak egyenesen előre, meg fogja találni a házat 3 elől: fuir ~ qn menekül vki elől; reculer ~ ses responsabilités meghátrál a felelősség elől II *loc prép* 1 DE ~ QN/QC vki/vmi elől: va-t'en de ~ la vitrine/lumière állj el a kirakat/a fény elől 2 PAR ~ QN *fig* vki előtt: par ~ notaire Jur közjegyző előtt 3 AU ~ DE QN/QC *fig* vki(nek) elé(je); vminek elébe: je

l'ai vu de loin et je suis allé au~ de lui messziről láttam, s elé(je) mentem; **aller au~ du danger/des ennuis/des difficultés** elébe megy a veszélynek/gondoknak/nehézségeknek; **aller au~ des désirs de qn** vkinek előre teljesíti a kívánságait III *adv* 1 elől; előtte: **vous êtes juste ~ épp** előtte van; **il est assis trois rangs ~** három sorral előrébb ül 2 (*mouvement*) előre: **passe ~, et va voir si la boutique est ouverte** menj előre, és nézd meg, hogy a bolt nyitva van-e; **fais passer le plateau ~** add előre a tálcát; **il a préféré monter ~** inkább előreült; **passez ~, je ne suis pas pressé** tessék (csak) előremenni, én nem sietek IV *loc adv* 1 *PAR*~ elől; az elején: **corsage qui se boutonne par~** elől gombolódó ing; **entrez par~, le jardin est fermé** elől jöjjenek be, a kert zárva van; **voiture endommagée par~** elől/az elején sérült kocsi 2 (*mouvement*) előre: **passez par~** tessék (csak) előremenni *V nm* vminek az eleje; vminek az elülső része: **habiter sur le ~** a ház elülső részében lakik; **roue de ~** első kerék ■ **prendre le(s) ~(s)** megelőz vkit/vmit; elébe vág vkinek/vminek

devanture *nf* 1 (*vitrine*) kirakat 2 (*façade*) portál

dévastateur, -trice *adj* (*orage/guerre/passion*) (vihar/háború/szenvedély) pusztító

dévastation *nf* pusztítás; rombolás

dévaster (1) *v tr* (*orage/guerre*) (vihar)(el)pusztít (vmit); (*háború*) elpusztít/feldúl vmit: **les criquets ont dévasté la récolte** a sáskák elpusztították a termést; **cette région a été dévastée par les guerres** ezt a vidéket elpusztították/feldúlták a háborúk

déveine *nf* *fam* balszerencse; *pech fam.* quelle ~! micsoda pech! ■ **être dans la ~** peche van/nincs jó passzban

développé *nm Sport* szakítás

1 développement *nm* 1 (*action/processus*) fejlesztés; (*follyamat*) fejlődés: **le ~ de l'intelligence** az értelem fejlesztése/fejlődése; **le ~ du commerce** a kereskedelem fejlesztése/fejlődése; **les pays en voie de ~** a fejlődő országok 2 (*état*) fejlettség; kifejlettség 3 (*croissance*) (ki)fejlődés: **le ~ d'une tige/des bourgeons** szár/rügyek (ki)fejlődése 4 *fig* vminek a kifejtése: **entrer dans des développements superflus** fölösleges fejtegetésekbe bocsátkozik

2 développement *nm Photo* (film)előhívás

3 développement *nm Sport* <egy pedálfordulat alatt megtett út>

1 développer (1) *I v tr* 1 (*corps/intelligence/commerce/industrie*)(*testet/értelmet/kereskedelmet/ípart*) fejleszt: **il faut ~ les échanges culturels entre nos pays** fejleszteni kell az országaink közötti kulturális cserét; **les exercices physiques développent la musculature** a tornagyakorlatok fejlesztik az izomzatot 2 (*déballer/déployer*)(*csomagot*) kibont/kicsomagol; (*szöveget*) kigöngyöl 3 *Mil aussi* kibontakoztat 4 (*argument/projet*)

(*érvet/tervet*) kifejt **II** *v pron* 1 (*personne/plante*) (*személy/növény*) fejlődik 2 *Mil* kibontakozik

2 développer (1) *v tr* *Photo* előhív: *donner une pellicule à ~* lead egy filmtekercset előhívásra

développeur *nm* *Photo* (film)előhívó <vegyszer/folyadék>

devenir (22) **I** *v intr* 1 *vki/vmi* vmivé válik/lesz; *vmiből/vkiből* vmi lesz; *vki/vmi* milyen lesz: *il est devenu médecin* orvos lett (belőle); *que veux-tu ~ dans la vie* mi leszel?/mihez akarsz majd kezdeni (az életben)?; *il devient de plus en plus agressif* egyre agresszívabb lesz/egyre agresszívabbá válik; *que sont devenues vos belles résolutions?* mi lett a szép elhatározásaitokból?; *il est devenu tout rouge* teljesen elpirult; *le temps devient froid* az idő(járás) hidegre fordul; *c'est à ~ fou!* bele lehet ebbe örülni! 2 (*survenir/pour s'enquérir*) *chers amis, que devenez-vous?/qu'est-ce que vous devenez?* kedves barátaim, mi van veletek?/mi újság felétek?; *que sont devenues mes lunettes?* hová lett/tűnt a szemüvegem?; *qu'allons-nous ~?* mi lesz velünk? **II** *nm* 1 (*avenir*) jövő: *quel est le ~ de l'homme?* milyen jövő vár az emberre? 2 (*évolution*) alakulás/fejlődés: *la conscience est en perpétuel ~* a tudat állandóan fejlődik/alakul

dévergondage *nm* kicsapongás

dévergondé, -e *adj n mf* szemérmetlen; szégyentelen: *une petite dévergondée* szemérmetlen kis nőszemély

dévergonder (se) (1) *v pron* szemérmetlenül viselkedik

déverrouillage *nm* kireteszelés

déverrouiller (1) *v tr* kireteszel vmit; kinyitja vminek a zárját

devers = par-devers

déversement *nm* 1 (*action*) víz/folyadék kiöntése/elvezetése 2 (*processus*) víz/folyadék túlfolyása/kiömlése

déverser (1) **I** *v tr* 1 (*eau*) (vizet) elvezet 2 (*ordures/bombes*) (szemetet) kiszór/kiönt; (*bombákat*) ledob/leszór 3 *fig ~ ses produits sur le marché européen* elárasztja termékeivel az európai piacot; *il déversa toute sa colère sur moi* rám zúdította minden dühét **II** *v pron* *SE ~ (DANS QC)* *la rivière se déverse dans le lac* a folyó a tóba ömlik; *un orifice par où se déversent des torrents d'eaux boueuses* nyílás, amelyen keresztül sáros víz zuhog/hömpölyög

déversoir *nm* kifolyó-/kiömlőnyílás

dévêtir (20) **I** *v tr* levetkőztet vkit **II** *v pron* levetkőzik

déviance *nf* *Psych* deviancia

déviant, -e *adj* *Psych* deviáns

déviatió *nf* 1 (*navire/aiguille aimantée*) (*hajó*) eltérés egy iránytól; (*magnestű*) kitérés/elhajlás 2 (*chemin/circulation*) (*út*) elágazás; (*forgalom*) elterelés; terelőút 3 *Méd* (el)ferdülés; görbülés 4 (*conduite*) (*magatartás*) eltévelyedés 5 *Pol* elhajlás

déviatiónnisme *nm* *Pol* elhajlás; elhajló politika

déviatiónniste *adj n mf* *Pol* elhajló: les déviatiónnistes de droite/gauche jobboldali/baloldali elhajlók

dévidage *nm* legombolyítás

dévider (1) *v tr* 1 (*pelote/bobine*) (*gombolyagot/tekercset*) legombolyít 2 ~ un chapelet olvasót morzsol ■ ~ son chapelet/son écheveau <minden fájdalmát elpanaszolja>

dévidoir *nm* 1 (*eszköz*) motringoló; gombolyító 2 (*câbles*) kábeldob

dévier (7) I *v intr* 1 (*navire/aiguille aimantée*) (*hajó*) eltér egy iránytól; (*magnestű*) kitér: le poteau a fait ~ le ballon a labda a kapufán irányt változtatott 2 ~ (DE QC) *fig* eltér vmitől: on l'accuse de ~ de la ligne du parti azzal vádolják, hogy eltér a párt politikai irányvonalától; FAIRE ~ QN/QC rien ne me fera ~ de mes principes semmi sem fog eltéríteni az elveimtől; il fit ~ la conversation vers des sujets plus neutres semleges irányba terelte a társalgást II *v tr* (*route/circulation*) (*utat/közlekedést*) elterel

devin, devineresse *n mf* jó; jósnő: je ne suis pas ~ nem vagyok jó

devinable *adj* sejthető; előre látható

deviner (1) *v tr* 1 (*secret/énigme*) (*titokra*) rájön; (*titkot/rejtélyt*) megfejt/megold 2 ~ QUESTION INDIR kitalál vmit: devine pourquoi/qui/où találd ki, (hogy) miért/ki/hol; vous ne devinez pas? nem tudja már?/nem találja ki?/nem is sejtí?; je devine où il veut en venir sejttem már, mire/hova akar kilyukadni *fam*, je ne devine pas! sejttemem/fogalmam sincs (róla)!

devineresse = devin

devinette *nf* találós kérdés: poser une ~ találós kérdést tesz fel

déviriliser (1) *v tr* megfoszt vkit férfiasságától

devis [dɔvi] *nm* 1 *Fin* költségelőirányzat: ~ estimatif előzetes kalkuláció; ~ descriptif részletes költségelőirányzat 2 *Comm* árajánlat

dévisager (3) *v tr* 1 ~ QN/QC alaposan szemügyre vesz vkit/vmit 2 ~ QN erősen a szemébe néz vkinek

1 **devise** *nf* *Hér Pol* (*formule*) jelmondat

2 **devise** *nf* *Fin* deviza

deviser (1) *v intr litt* (el)társalog (vkivel); diskurál(gat) *fam*

dévissage *nm* vminek a szét-/le-/kicsavarása

dévisser (1) I *v tr* szét-/le-/kicsavar vmit: ~ **un tube/le bouchon d'un tube** lecsavarja egy tubus kupakját; se ~ **la tête/le cou** *fig* a nyakát tekergeti/forgatja a fejét *fig* II *v intr* *Alpinisme* lezuhan

de visu [døvizy] *loc adv* **se rendre compte de qc** ~ a saját szemével győződik meg vmiről

dévitalisation *nf Méd (fog)* (ki)idegelés

dévitaliser (1) *v tr Méd (fogat)* (ki)idegel

dévoilement *nm fig* *aussi* vminek a leleplezése

dévoiler (1) I *v tr fig* *aussi* leleplez vmit: ~ **une statue** leleplez egy szobrot; ~ **un complot** leleplez egy összeesküvést; ~ **ses charmes** felfedi bájait II *v pron* lelepleződik: **peu à peu le mystère se dévoile** lassan lelepleződik a rejtély/fény derül a rejtélyre

devoir I *v tr* 1 ~ QC À QN (*avoir à payer*) tartozik (vkinek) vmivel: **il me doit 10.000 francs** tartozik nekem 10.000 frankkal; **combien vous dois-je?** mennyivel tartozom? 2 ~ QC À QN (*être tenu à*) vmivel tartozik vkinek/vki iránt *fig*: ~ **le respect/l'obéissance à qn** tisztelettel tartozik vki iránt/engedelmességgel tartozik vkinek; **je lui dois bien cela** ezzel/ennnyivel tartozom neki; **je vous dois des excuses** elnézést kell kérnem Öntől 3 ~ QC À QN (*être redevable*) vmit vkinek/vminek köszönhet: **elle doit la vie à son courage** a bátorságának köszönheti az életét; **c'est à vous que je dois tout** Önnek köszönhetek mindent; ~ À QN DE INF **je dois à mes parents d'avoir réussi** a szüleimnek köszönhetem, hogy sikerrel jártam 4 ÊTRE DŰ vmi jár vkinek: **il réclame seulement ce qui lui est dû** csak azt követeli, ami jár neki 5 ÊTRE DŰ À QN/QC vmi vkinek/vminek köszönhető: **sa réussite est due au hasard** sikere a véletlennek köszönhető II *v aux* 1 (*obligation*) (vkinek) kell <vmit csinálnia>: **elle doit partir ce soir** ma este kell indulnia; **tu devrais aller la voir à l'hôpital** meg kellene látogatnod a kórházban 2 (*probabilité*) <vminek a valószínűségét érzékelteti; ennek megfelelően különböző határozókkal fordíthatjuk>: **il doit faire froid ici en hiver** télen itt biztos(an) hideg van; **vous devez vous tromper** Ön bizonyára/valószínűleg téved; **il a dû se tromper/il doit s'être trompé** biztos/bizonyára/valószínűleg tévedett; **il devait être 6 heures quand il est sorti** 6 óra lehetett, amikor kijött; **cela devrait pouvoir s'arranger** meg kellene tudnunk/biztos meg lehet oldani ezt valahogy; **il doit arriver ce soir** ma estére várható, hogy megjön; **elle doit vous téléphoner demain** holnap valószínűleg telefonálni fog Önnek 3 IMP (*intention/prévision*) <szándékot, de végül is elmaradt cselekvést fejez ki; gyakran fordítjuk feltételes múlttal>: **nous devions l'emmener avec nous, mais il est tombé malade** magunkkal kellett volna vinnünk/úgy volt, hogy magunkkal visszük, de megbetegedett; **il devait acheter une moto, mais c'était trop cher** venni akart/úgy volt, hogy vesz egy motort, de túl drága volt/lett volna; **vous deviez le lui cacher** el kellett volna előle rejtienie 4

(*différentes valeurs modales*) <kérdésben és tagadásban gyakran fordítjuk felszólító móddal; ha imparfait-ban áll, gyakran fordítjuk különböző időhatározókkal>: **INTERR** **dois-je lui écrire tout de suite?** most rögtön írjak neki?; **NÉG** **vous ne devez pas entrer sans frapper** ne menjen be/nem szabad bemennie kopogtatás nélkül; **IMP** **cela devait arriver un jour** ennek aztán egy nap be kellett következnie; **il devait mourir deux jours plus tard** két napra rá meghalt **5 IMP DU SUBJ, INVERSION** *litt* még ha... is: **dussé-je en mourir** még ha belehalok is; **dût-il/même s'il devait être condamné** még ha elítélik is **III v pron 1 SE ~ A QN/QC** vmiért/vkiért él; vkinek/vminek áldozza magát: **se ~ à ses enfants** *vieilli* a gyerekeinek él **2 SE ~ DE INF** **je me dois de le prévenir** kötelességem, hogy figyelmeztessem **3 SANS COMPL** ■ **cela se doit** ennek meg kell lennie; ez így helyénvaló; **comme il se doit** ahogy illik **IV nm 1 (obligation morale)** kötelesség: **un homme de ~** kötelességtudó ember; **agir par ~** kötelességérzetből/-tudatból cselekszik **2 (ce que l'on doit faire)** kötelesség; feladat: **droits et devoirs** jogok és kötelességek; **accomplir/faire/remplir son ~** teljesíti kötelességét/feladatát; ellátja a feladatát; **faillir à son ~** elmulasztja/nem teljesíti a kötelességét; **manquer à son ~** nem tesz eleget a kötelességének; **assumer tous les devoirs d'un rôle/d'une charge** egy szerepből/tisztségből fakadó minden feladatot elvállal; **se faire un ~ de + inf** kötelességének érzi, hogy...; **être en ~ de + inf** kész arra, hogy...; **se mettre en ~ de + inf** arra készül, hogy...; **il est de mon/ton ~ de + inf** kötelességem/kötelességed, hogy... ■ **rendre à qn les derniers devoirs** *litt* utolsó útjára kísér vkit **3 Ens (házi)** feladat; *(iskolai)* dolgozat: **corriger des devoirs** dolgozatokat/házi feladatokat javít

dévoisé, -e *adj* Ling zöngétlen

dévolter (1) *v tr* *Électricité* (elektromos) feszültséget csökkent: **~ un circuit** egy áramkörben csökkenti a feszültséget

dévolu, -e *I adj* *Jur* vkinek/vkire jutó; <örökségként> rászálló: **succession dévolue à l'État, faute d'héritiers** örökösök híján az államra szálló hagyaték **II nm** ■ **jeter son ~ sur qn/qc** szemet vet vkire/vmire

dévolution *nf* *Jur* örökösödés

dévorant, -e *adj* 1 (*faim/soif*) (*éhség/szomjúság*) csillapíthatatlan 2 (*feu/passion*) (*tűz*) pusztító; (*szenvedély*) emésztő/pusztító

dévorner (1) *v tr* 1 *fig aussi (manger)* (fel)fal vmit: **des limaces ont dévoré mes laitues** a salátáimat megzabálták *fam/felfalták* a csigák; **ici, on est dévoré par les moustiques** itt megzabálnak *fam* minket a szúnyogok **2 fig ~ des livres** falja a könyveket; **la voiture dévorait les kilomètres** a gépkocsi falta a kilométereket; **~ qn/qc du regard/des yeux** majd felfal vkit/vmit a szemével **3 (consumer)** elpusztít; elemészt: **le feu dévore le bâtiment** a tűz elpusztítja/felemészt az épületet **4 fig** felemészt vmit: **il a dévoré toute**

sa fortune felemésztette az egész vagyonát; **c'est une tâche qui dévore tous mes loisirs** ez a feladat minden szabad időmet felemészti 5 *litt* (*tourmenter*) (*soif/jalousie*) (*szomjúság/féltékenység*) gyötör/kínozt vkit: **être dévoré de remords** lelkiismeretfurdalás gyöttri; **l'impatience me dévorait** nem tudtam mihez kezdeni a türelmetlenségtől

dévoreur, -euse *n mf* *fif* ~ **de livres** könyvfaló; **ce projet est un gros ~ de crédits** ez a terv rengeteg pénzt emészt fel

dénot, -e *adj n mf* 1 áhítatos; istenfélő: **un faux ~** álszent 2 *péjszenteskedő*

dévotement *adv* áhítatosan

dévotion *nf* 1 *Rel chrétienne (piété)* áhítat: **objet de ~** kegytárgy; **être rempli de ~** eltölti az áhítat; **être confit en ~** *péjszenteskedik*; PL **faire ses dévotions** gyón és áldozik 2 odaadás; mély tisztelet/hódolat; imádat: **avoir de la ~ pour qn** hódolattal viseltetik vki iránt; **avoir qn à sa dévotion** bizton számíthat vkire; **être à la ~ de qn** odaadó híve vkinek

dévoué, -e *adj* 1 odaadó; ragaszkodó: **être ~ à qn** odaadó híve vkinek 2 (*formule de Lettre*) <levél végén udvariassági formula>: **votre (tout) ~** odaadó híve

dévouement *nm* 1 (*sacrifice/abnégation*) önfeláldozás/önmegtagadás; odaadás: **le ~ d'un savant à son œuvre** egy tudós önfeláldozó munkája a műve érdekében; **avec ~** odaadással; önfeláldozó módon; **soigner qn avec beaucoup de ~** nagy odaadással ápol vkit 2 ~ **POUR QN** hódolat; mély tisztelet vki iránt

dévouer (se) (1) *v pron* 1 SE ~ (**POUR QN/QC**) (*se sacrifier*) feláldozza magát vkiért/vmiért: **elle est toujours prête à se ~** mindig kész az áldozatra 2 SE ~ **À QN/QC** (*se consacrer*) vkinek/vminek szenteli magát

dévoyé, -e *adj n mf* megtévedt; eltévelyedett: **un jeune homme ~** megtévedt fiatalember

dévoyer (1) *v tr* rossz útra térít/visz vkit

dextérité *nf* (kéz) ügyesség

dextre *nf* *vieilli* jobb kéz

dia: **à hue et à ~** *loc adv* ■ **tirer à hue et à ~** <széthúznak/nincs közöttük egyetértés/összhang>

diabète *nm Méd* cukorbetegség/diabétesz: **avoir du ~** cukorbeteg/cukorbaja van

diabétique *Méd I adj* diabetikus *II n mf* cukorbeteg/diabetikus

I diable I *nm* 1 ördög: **que le ~ l'emporte!** *fam* (hogy) az ördög vigye/vinné el! *fam* ■ **ne craindre ni Dieu, ni ~** nem néz/ismer se Istent, se embert; **devoir à Dieu et à ~** főnek-fának tartozik; **avoir le ~ au corps** az ördög bújt bele; **faire le ~ à quatre** eget-földet/minden követ megmozgat; **tirer le ~ par la queue** nyeli az éhkoppot; kolduskenyér-

ren éli; **s'agiter comme un (beau)** ~ kapálódzik; foggal-körömmel küzd; **se démen**
comme un ~ **dans un bénitier** fűhöz-fához kapkod; **c'est bien le** ~ **si...** meglepne,
 ha.../furcsa volna, ha...; **voyons, ce n'est pas le** ~ ejnye, hát nem is olyan nehéz ez 2 AU
 ~ **envoyer qn au ~/à tous les diables/aux cinq cents diables** *fam* elküld vkit a pokolba
fam; **il peut aller/qu'il aille au** ~ *fam* menjen a pokolba *fam*; **habiter au** ~ (vert/vau-
 vert) *fam* az Isten háta mögött lakik *fam*; DU ~ **il fait un froid/vent du ~/de tous les**
diables borzasztó hideg/szél van; **une peur de tous les diables** pokoli félelem; A LA ~
travail fait à la ~ rosszul végzett/összezsapott munka; EN ~ **il est paresseux en** ~
 elképesztően lusta; ~ DE N **ce** ~ **d'homme** ez a nyomorult/gazember 3 *fíg* (*personne*
misérable) **un pauvre** ~ szegény/nyomorult ördög 4 *plaisant* (*enfant*) **cet enfant est un**
vrai ~ valóságos kis ördög(fióka) ez a gyerek II *excl* *fam* ~! **c'est un peu cher** az ördögbe
 is/a fene egye meg! *fam* ez egy kicsit drága; **où** ~ **est-il caché?** hova az ördögbe/fenébe
fam tűnt el?

2 diable *nm* kis kétkerekű targonca

diablement *adv*átkozottul; borzasztóan: **il est ~ fort sur ce sujet** rettentően/szörnyen
 erős ezen a (szak)területen

diablerie *nf*1 (*enfants*)huncutság; pajkosság 2 (*Moyen Age*)<középkori misztériumjá-
 ték, amelyben ördögök is megjelentek a színen>

diabliesse *nf* *vieilli* ördögi/sátáni nő

diablotin *nm* ördögfióka

diabolique *adj* ördögi: **sourire** ~ sátáni mosoly

diaboliquement *adv* ördögien

1 diabol *nm* (*jouet*)diaboló <két végén nyeles zsinórból és rajta ide-oda gördíthető,
 fel-feldobható gurigából álló játékszer>

2 diabol *nm* (*boisson*)<szörpből és limonádéból kevert ital>

diachronie *nf* *Ling* diakrónia

diachronique *adj* *Ling* diakrón

diaconat *nm* *Rel* diakonátus

diaconesse *nf* *Rel* diakonissza

diacre *nm* *Rel* diakónus/szerpap <egyházi szolgálatba lépő világi személy>

diacritique *adj* *Ling* diakritikus: **les accents sont des signes diacritiques** az ékezetek
 diakritikus jelek

diadème *nm* diadém

diagnostic [djagn>stik] *nm* *Méd* diagnózis

diagnostique [djagnɔstik] *adj Méd* diagnosztikai

diagnostiquer [djagnɔstike] (1) *v tr Méd* diagnosztizál

diagonal, -e, -aux I *adj* átlós **II nf** átló: **en** ~ átlósan/átlós irányban ■ **lire qc en** ~ gyorsan/futva olvas el vmit; átfut vmit

diagonalement *adv* átlósan/átlós irányban

diagramme *nm* 1 (*schéma*) diagram 2 (*courbe/graphique*) grafikon

dialectal, -e, -aux *adj Ling* tájszólási

dialecte *nm Ling* tájszólás/dialektus

dialecticien, -ienne *n mf Philos* (gondolkozó) dialektikus

dialectique *Philos I adj* dialektikus **II nf** dialektika

dialectiquement *adv* dialektikusan

dialectologie *nf Ling* tájszóláskutatás/dialektológia

dialogue *nm* párbeszéd/dialógus: **c'est un ~ de sourds** süketek párbeszéde

dialoguer (1) **I v tr** párbeszédés formába önt **II v intr** ~ AVEC QN párbeszédet folytat vkivel

dialyse *nf Chim Méd* dialízis: **vivre sous ~** művesén él; **être en ~** művesekezelést kap

diamant *nm* gyémánt

diamantaire *nm* 1 (*artisan*) gyémántcsiszoló 2 (*commerçant*) gyémántkereskedő

diamanté, -e *adj* gyémántokkal ékesített/díszített

diamantifère *adj (talaj/lelőhely)* gyémántokban gazdag

diamétral, -e, -aux *adj* átlós

diamétralement *adv* **points de vue ~ opposés** szöges ellentétben álló/homlokegyenest ellenkező szempontok

diamètre *nm Math* átmérő

diane *nf Mil* *vieilli* ébresztő: **sonner/battre la ~** ébresztőt fúj

diantre *excl plaisant* *vieilli* az ördögbe is! *fam*: **qui/comment/pourquoi ~?** ki a csoda/ki az ördög?; **hogy a csodába/hogy az ördögbe?**; **mi a csodáért/mi az ördögért?**

diapason *nm* 1 *Mus* hangterjedelem 2 *Mus (instrument)* hangvilla 3 **AU** ~ ■ **être/se mettre au ~ de qn** összhangban van/összhangba kerül vkivel

diaphane *adj* áttetsző

diaphragme *nm* 1 *Anat* rekeszizom 2 *Bot* válaszfal <magházban> 3 *Méd* pesszárium 4 *Photo* rekesz(nyílás)/blende: **ouvrir de deux diaphragmes** két értékkel nyitja a blendét

diaphragmer (1) *v intr Photo* beállítja a blendeértéket

diapo/diapositive *nf* Photo dia/diaposzítív

diapré, -e *adj* sokszínű; tarka

diaprure *nf* sokszínűség; tarkaság: **la ~ des ailes d'un papillon** egy lepke szárnyának a tarkasága

diarrhée *nf* Méd hasmenés: **avoir la ~** hasmenése van

diarrhéique *adj* Méd hasmenéses

diarthrose *nf* Anat <mozgásszervi> ízület

diaspora *nf* Hist szóróványtelepülés; diaszpóra <vallási/népi közösségnek más környezetben való szétszóródása>: **la Diaspora (juive)** a zsidó diaszpóra

diastase *nf* Bio Chim diasztáz

diastole *nf* Méd diasztolé

diathermie *nf* Méd diatermia

diatomique *adj* Chim Phys kétatomos

diatonique *adj* Mus diatonikus

diatribe *nf* diatriba <könnyed modorban előadott tudományos értekezés/vitairat>

dichotomie [dik=t>mi] *nf* 1 Ling Sci dichotómia 2 Bot Zool elágazás; kétágúság 3 Litt (*verssor*) kettéosztottság

dichromatique *adj* Sci két színben játszó

dico *nm* fam szótár

dicotylédone *adj nf* Bot kétszikű

dictaphone *nm* diktafon

dictateur *nm* diktátor

dictatorial, -e, -aux *adj* diktatórikus

dictature *nf* diktatúra

dictée *nf* 1 (action) diktálás 2 Ens tollbamondás 3 fig **parler/agir sous la ~ des circonstances/événements** a körülmények/az események hatására mond vmit/cselekszik

dicter (1) *v tr* 1 (*dire*) diktál; tollba mond vmit 2 (*imposer*) diktál/megszab vmit: **les mesures que nous dicte la situation** a helyzet által megkövetelt intézkedések/lépések; **je n'aime pas qu'on me dicte ce que je dois faire** nem szeretem, ha előírják, hogy mit tegyek

diction *nf* (*débit*) előadásmód; dikció

dictionnaire *nmszótár*: ~ **des synonymes** szinonimaszótár; ~ **étymologique** szófejtő *vieilli* etimológiai szótár; ~ **bilingue** kétnyelvű szótár; ~ **encyclopédique** lexikon ■
consulter le ~ megnéz vmit a szótárban

dicton *nm Ling* szólásmondás

didacticiel *nm Ens Ordin* (számítógépes) oktatási program

didactique I *adj* didaktikus; tanító/oktató célú/jellegű: **exposé** ~ didaktikus <oktatási szempontból jól felépített> előadás; **mot/terme** ~ szakszó/szakkifejezés **II nf** didaktika/oktatásmélelet

didactiquement *adv* didaktikusan

dièdre *adj nm Math* lapszög

diérèse *nf Ling* diaeresis <külön szótagban való ejtés>

dièse *nm Mus* kereszt: **fa** ~ **fisz**

diesel [djezel] *nm adj Aut Techn* dízel(motor/-os): **moteur** ~ dízelmotor

diéser (6) *v tr Mus* fél hanggal megemel

1 diète *nf Méd* diéta: ~ **absolue/complète** koplalókúra; **mettre qn à la** ~ vkinek diétát ír elő/diétára fog vkit; **être à la** ~ diétázik; **se mettre à la** ~ diétázni kezd

2 diète *nf Hist* diéta/országgyűlés

diététicien, -ienne *n mf Méd* diétásorvos; diétásnővér

diététique I *adj* diétás **II nf Méd** diétetika

dieu, -x *nm* 1 isten; istenség: **les dieux de l'Antiquité** az ókori <pogány> istenek; **les dieux et les génies de l'animisme** az animizmus istenségei és szellemei ■ **être beau comme un dieu** <szép, mint egy angyal/mint a ragyogó csillag> **2 (monothéisme)** **Dieu** Isten; **le bon Dieu** a jóisten; **croire en Dieu** hisz Istenben; **Dieu le père, le fils et le Saint-Esprit** Atya, Fiú, (és a) Szentlélek; **Dieu seul le sait** ezt csak a jóisten tudja; **Dieu sait pourquoi** Isten tudja, miért; **Dieu sait ce qu'il adviendra de nous** Isten tudja, mi lesz velünk; **mon Dieu!** Istenem!; **Dieu soit loué** Istennek legyen hála ■ **Dieu vous bénisse!** Isten áldja meg!; **Dieu m'en garde!** Isten őrizz!; **Dieu merci** hála/hál' Istennek; **ne craindre ni Dieu, ni diable** nem néz/ismer se Istent, se embert; **devoir à Dieu et à diable** főnek-fának tartozik; **on lui donnerait le bon Dieu sans confession** olyan arcot/képet vág, mint aki háromig sem tud elszámolni; **l'homme propose, Dieu dispose** (*prov*) ember tervez, Isten végez **3 (jurons) nom/tonnerre de Dieu!** *fam* *vieilli* az istenit (neki)! *très fam*

diffamant, -e *adj* becsületsértő; rágalmazó

diffamateur, -trice *adj n mf* becsületsértő; rágalmazó

diffamation *nf* rossz hírbe keverés; rágalmazás; becsületsértés: **campagne de ~** rágalomhadjárat; **attaquer qn en ~** becsületsértési pert indít vki ellen/beperel vkit becsületsértésért

diffamatoire *adj* becsületsértő; rágalmazó

diffamer (1) *v tr* rossz hírbe kever vkit; rágalmaz vkit

différé, -e I *adj* 1 (el)halasztott/utólagos 2 *Radio Télé* felvételtől közvetített II *nm* **émission en ~** felvételtől közvetített műsor

différemment [difeRamã] *adv* eltérően; másként

différence *nf* 1 különbség: **une légère ~** egy kis különbség; **~ d'âge/d'opinions** kor-/véleménykülönbség; **faire la ~ entre deux choses** különbséget tesz két dolog között; **quelle ~ avec les autres!** micsoda különbség a többi(ek)hez képest!; **À LA ~ DE QN/QC à la ~ de son frère, il n'aime pas la campagne** a testvérétől eltérően ő nem szereti a vidéket; **à cette ~ (près) que...** azzal a különbséggel, hogy... 2 *Fin Math* különbözet; **maradék: voilà déjà 1000 francs, vous paierez la ~** itt van 1000 frank, a többit/maradékot/különbözetet ön fizeti; **~ en moins** hiány; **~ en plus** többlet

différenciateur, -trice *adj* megkülönböztető

différenciation *nf* 1 (*action*) megkülönböztetés/differenciálás 2 (*processus*) elkülönülés/differenciálódás

différencier (1) I *v tr* ~ QN/QC DE QN/QC megkülönböztet vkit/vmit vkitől/vmitől II *v pron* SE ~ DE QN/QC különbözik vkitől/vmitől

différend *nm* nézeteltérés; vita: **avoir un ~ avec qn** nézeteltérése/vitája van vkivel

différent, -e *adj* 1 (*dissemblable*) különböző; eltérő: **chercher des solutions différentes** különböző megoldásokat keres; **deux versions/conceptions complètement différentes** két teljesen eltérő változat/felfogás; **les deux frères sont très différents** nagyon különböző/egészen más/nagyon eltér egymástól a két testvér 2 (*autre*) más: **d'une/de manière différente** másképpen; **dans des circonstances différentes, je vous aurais aidé** más helyzetben segítettém volna; **la route offre des vues différentes à l'aller et au retour** más látványt nyújt az út oda, és mást vissza 3 *PL AVANT LE N* több; számos; különböző: **différentes personnes me l'ont dit** többen (is) mondták; **à différentes reprises** több alkalommal (is); **pour différentes raisons** különböző okok miatt

différentiel, -ielle I *adj Math* differenciál-: **calcul ~** differenciálszámítás II *nm Aut* differenciálmű

1 différer (6) *v intr* 1 ~ DE QN/QC (*être différent*) különbözik/eltér vkitől/vmitől: **ils diffèrent en un point** egy ponton eltérnek egymástól; **mon opinion diffère** sensible-

ment de la sienne a véleményem jelentősen eltér az övétől 2 (*varier*) változik/eltér: les prix différent selon les magasins az árak áruházanként változnak/eltérnek

2 différer (6) *v tr (remettre à plus tard)* elhalaszt/későbbre tesz vmit; halogat vmit: ~ un paiement/une réponse/une décision halogat egy fizetést/választ/döntést

difficile *adj* 1 (*ardu*) nehéz: travail/situation ~ nehéz munka/helyzet; problème ~ súlyos probléma; le plus ~ reste à faire a neheze (még) hátra van; ÊTRE ~ À INF c'est ~ à faire nehéz ezt megcsinálni/megtenni; un nom ~ à prononcer nehezen kiejthető név; IL EST ~ DE INF il est ~ d'en parler nehéz erről beszélni 2 (*personne*) un enfant ~ nehezen kezelhető gyermek; il est ~ à vivre nehéz vele kijönni; être/se montrer ~ sur qc válogatós vmiben ■ faire le/la ~ nehéz a kedvében járni/a kedvére tenni 3 (*accès/passage*) nehezen járható/megközelíthető

difficilement *adv* nehezen: il gagne ~ sa vie szűkösen él

difficulté *nf* 1 nehézség: la ~ d'une entreprise egy vállalkozás nehézsége; problème d'une certaine ~ meglehetősen súlyos probléma; ~ À INF il a de la ~ à s'exprimer/à comprendre cela nehezen fejezi ki magát/érti ezt meg 2 (*embarras/obstacle*) nehézség; akadály; gond; baj: cela ne fait/présente aucune ~ semmi akadálya; semmi gondot nem jelent; PL difficultés matérielles/financières anyagi/pénzügyi nehézségek/akadályok; éprouver des difficultés nehézségei vannak; présenter des difficultés (vmi) nehézséggel jár; il s'est heurté à de grosses difficultés súlyos nehézségekbe ütközött; ils ont des difficultés avec leurs enfants nehézségeik/gondjaik/bajaik vannak a gyerekeikkel; EN ~ alpinistes/avion/navire en ~ bajbajutott hegymászók/repülőgép/hajó; être en ~ bajban van; mettre qn en ~ bajba juttat vkit; en cas de ~ baj esetén 3 faire des difficultés (pour + inf) akadékoskodik; ellenvetései vannak; il a fait des difficultés pour accepter nos conditions csak nagy nehezen fogadta el a feltételeinket

difficultueux, -euse *adj* 1 *vieilli (personne)* aggályoskodó 2 *soutenu (chose)* nehézségekkel járó

difforme *adj* 1 alakatlan/idomtalan 2 (*laid*) torz; rút

difformité *nf* 1 alaktalanság/idomtalanság 2 *fig* torzság; rúttság

diffraction *nf Phys* diffrakció: réseau de ~ diffrakciós rács

diffus, -e *adj* 1 (szét)szórt; diffúz: lumière diffuse szórt fény; douleur diffuse bizonytalan/elszórtan jelentkező fájdalom 2 *fig* un style ~ körülményes/terjengős stílus

diffusément *adv* 1 elszórtan 2 *fig* körülményesen/terjengősen

diffuser (1) *v tr* 1 (*lumière/chaueur*) (fényt) szór; sugároz; (*hőt*) sugároz 2 (*nouvelle/idée/livre/journal*) (hírt/gondolatot/könyvet/újságot) terjeszt 3 *Télé Radio* ad/sugároz;

közvetít: **discours/concert diffusé en direct** egyenesben/élőben közvetített beszéd/hangverseny

diffuseur *nm* 1 *Presse* terjesztő 2 *Techn* diffúzor

diffusion *nf* 1 *Phys* (szét)terjedés/(szét)szóródás 2 (*nouvelle/idée/livre/journal*) (*hír/gondolat*) terjedés; terjesztés; (*könyv/újság*) terjesztés 3 *Radio* adás; közvetítés

digérer (6) *v tr* 1 *Physiol fig aussi* (meg)emészt: **connaissances mal digérées** rosszul feldolgozott ismeretek 2 *fig* elvisel vmit: **je ne peux plus ~ son insolence** nem tudom tovább tűrni a pimaszságát

digeste *adj fam fig aussi* emészthető

digestibilité *nf* emészthetőség

digestible *adj* emészthető

digestif, -ive I *adj Méd* emésztő-: **l'appareil ~** az emésztőszervek II *nm* <emésztést elősegítő szeszes ital>

digestion *nf* emésztés

1 digital, -e, -aux *adj* ujj-: **empreinte digitale** ujjlenyomat

2 digital, -e, -aux *adj Inform* digitális: **affichage ~** digitális kijelzés; **montre digitale** digitális óra

digitale *nf Bot Méd* gyűszűvirág

digitaliser (1) *v tr Inform* digitalizál/számszerűsít

diglossie *nf Ling* diglosszia/kétnyelvűség

digne *adj* 1 (*auguste*) méltóságteljes: **il avait un air très ~** nagyon méltóságteljes volt az arckifejezése 2 ~ *DE QCTNF* (*qui mérite*) érdemes/méltó vmire: ~ **de ce nom** megérdemli ezt a nevet/méltó erre a névre; ~ **d'être remarqué** figyelemre méltó; ~ **de pitié** szájalomra méltó; ~ *QUE SUBJ* **je ne suis pas ~ que vous m'offriez votre soutien** nem vagyok méltó az ön által felajánlott támogatásra 3 (*à la hauteur*) méltó vkihez/vmihez: **avoir un adversaire ~ de soi** hozzá méltó ellenfele van; **attitude peu ~ d'un juge** bíróhoz kevésbé méltó magatartás; **dessert ~ d'un si fin repas** egy ilyen finom étkezéshez méltó/illő desszert

dignement *adv* 1 (*noblement*) méltóságteljesen: **garder ~ le silence** méltóságteljesen hallgat 2 (*justement*) méltó módon: **être ~ récompensé** méltó kárpótlásban/jutalomban részesül

dignitaire *nm* magas rangú tisztviselő: **les hauts dignitaires de l'État** a magas rangú állami tisztviselők

dignité *nf* 1 (*noblesse*) méltóság; méltóságteljeség: **la ~ du travail/de la personne humaine** a munka/az ember méltósága 2 (*respect de soi*) önértzet: **manquer de toute ~** minden önértzet hiányzik belőle 3 (*fonction*) méltóság

digression *nf* kitérés/eltérés a tárgytól; csapongás: **le conférencier fit une longue ~ pour mieux expliquer un point important** az előadó hosszasan kitért egy fontos pont magyarázatára

digue *nf* töltés

diktat [diktat] *nm* diktátum

dilapidateur, -trice *adj n mf* pocsékoló/herdáló

dilapider (1) *v tr* elpocsékol/elherdál vmit: **~ sa fortune** elherdálja a vagyonát

dilatable *adj* tágítható; nyújtható

dilatant, -e/dilatateur, -trice *adj nm Méd* tágító

dilatation *nf* 1 (*action*) (ki)tágítás 2 *Méd aussi (processus/état) (folyamat* (ki)tágulás; (*állapot*) tágulat: **~ de la pupille** a pupilla kitágítása/kitágulása; **avoir une ~ d'estomac** gyomortágulata van; **~ d'un solide sous l'effet de la chaleur** szilárd test kitágulása hő hatására

dilater (1) *I v tr Méd aussi (pupille/narine) (pupillát/orrlyukat)* kitágít *II v pron* kitágul: **son cœur se dilate de joie** *fig* repes a szíve az örömtől

dilatoire *adj* halogató: **manœuvres/moyens dilatoires** halogató taktika *fig* *aussi* üggyintézés; **donner une réponse ~** elodázó választ ad

dilemme *nm Philos* dilemma: **sortir d'un ~** megold egy dilemmát

dilettante *n mf* 1 (*amateur*) műkedvelő *péj aussi* 2 *péj* dilettáns *péj*

dilettantisme *nm* 1 (*amateurisme*) műkedvelés 2 *péj* dilettantizmus *péj*

diligemment *adv soutenu* szorgosan

1 diligence *nf soutenu* 1 (*empressement*) buzgalom; igyekezet; szorgosság: **faire ~** buzgólkodik/igyekszik/szorgoskodik 2 (*soin*) gondosság

2 diligence *nf vieill* gyorskocsi/postakocsi/delizsánsz *vieilli*. **l'attaque de la ~ par les Indiens est un des thèmes du western** a western egyik témája, hogy a postakocsit indiánok támadják meg

diligent, -e *adj soutenu* 1 (*actif*) gyors/fürge és szorgos 2 (*assidu*) gondos

diluer (1) *v tr fig aussi* felhígít vmit: **alcool dilué** hígított szesz/alkohol

dilution *nf* 1 hígítás 2 (*substance*) hígított oldat

diluvien, -ienne *adj* 1 *Géol* diluviális 2 *pluie diluvienne* felhőszakadás 3 *Bible* <a vízözönnel/az özönvízzel kapcsolatos>

dimanche *nm* 1 vasárnap: le ~ des Rameaux virágvasárnap; le ~ de Pâques húsvétvasárnap; ~ dernier/prochain múlt/következő vasárnap; venez déjeuner ~jőjön el vasárnap ebédre; le ~ vasárnap(onként); tous les dimanches minden vasárnap; du ~ vasárnapi 2 *fig* peintre du ~ amatőr festő; chauffeur du ~ kocavezető

dîme *nf* *Hist* dézsma

dimension *nf* 1 (*taille approximative*) terjedelem; méret: des objets de toutes les dimensions különböző terjedelmű/mindenféle méretű tárgyak; de grande/petite ~ nagy/kisméretű; nagy/kis terjedelmű 2 (*mesures*) méret; mérték: quelles sont les dimensions de la pièce? mik a szoba méretei?; noter/prendre les dimensions de qc megméri vminek a méreteit; avoir la même ~ egyforma méretű(ek); une faute de cette ~ *fig* egy ilyen mértékű/egy ekkora hiba; une tâche à la ~ de son talent *fig* a tehetségéhez méltó/a tehetségének megfelelő feladat 3 *Philos* dimenzió: la quatrième ~ a negyedik dimenzió

dimensionner (1) *v tr* méretez

diminué, -e *adj* 1 (*personne*) le-/meggyengült; leépült: je l'ai trouvé bien ~ depuis sa maladie nagyon legyengültnek találtam a betegsége óta; mentalement très ~ szellemileg nagyon leépült 2 *Mus* félhanggal leszállított

diminuendo [diminyendo/diminyēdo] *adv nm Mus* diminuendo

diminuer (1) *I v tr* 1 ~ QC (*réduire*) (*dimension/durée/vitesse/valeur*) (*méretet/időtartamot/sebességet/értéket*) csökkent: ~ les effectifs/les coûts/la température csökkenti a létszámot/költségeket/értéket; ~ ses chances de succès csökkenti a sikerének esélyét; la maladie a diminué ses forces a betegség legyengítette 2 ~ QN *fig* (*dénigrer*) befeketít vkit 3 (*salaire*) ~ un salarié/employé csökkenti egy bér munkás/alkalmazott fizetését *II v intr aux être/avoir* (*intensité/pression/intérêt*) (*intenzitás/nyomás/érdeklődés*) csökken: ~ de longueur/largeur rövidül/szűkül; ça a diminué de volume csökkent a térfogata; les jours diminuent rövidülnek a napok; les réserves diminuent fogynak a tartalékok

diminutif, -ive *adj nm* 1 *Ling* kicsinyítő 2 *Ling* (*suffixe*) kicsinyítő képző 3 (*petit nom*) becenév

diminution *nf* 1 (*action*) csökkentés 2 (*résultat*) csökkenés: la ~ du nombres des décès a halálesetek számának csökkenése; la ~ des prix/des salaires az árak/bérek csökkenése